

„A magyar arisztokrácia társadalmi-közéleti kapcsolatai” című, Papp Klára, Püski Levente és Novák Ádám által szerkesztett tanulmánykötetet, amely Egyed Ákos akadémikus 90. születésnapjára készült, Barta János professzor emeritus, a kutatócsoport tagja mutatja be. A 25 tanulmány – amelyből a szerzők közül tízen az OTKA kutatócsoport tagjai – a 15 századtól a 20. századig öleli fel az arisztokrata kapcsolatok történetét. Fontos szerepet kapott a tanulmányok között a királyi udvar és reprezentáció, valamint az erdélyi fejedelmekhez kötődő személyek kapcsolatai, a fejedelmek viszonya a reformátusokhoz, de a szatmári főkapitány kapcsolati hálójának, s az erdélyi elit szerepének vizsgálata is. Tizenegy kutató írta meg eredményeit a kötetbe, s jellemzően többen is az arisztokrata nők szerepvállalásaival foglalkoztak (általában a társadalmi-közéleti szerepvállalással, egy arisztokrata nő gazdasági feladataival, a tulipános mozgalom megjelenésével), de a Judith Listowel angliai tevékenységét vizsgáló tanulmány is ezt a kínálatot gazdagította. A 19–20. századi arisztokráciát néhány meghatározó képviselőjének tevékenysége és kapcsolatai révén ismerhetjük meg, külön tanulmány szól az erdélyi Mikó Imre szervezőmunkájáról, vagy a lóversenyzést felkaroló Károlyi György tevékenységéről, a Debrecenben lakó nagybirtokosok szerepéről, Vay Dániel grófról, Kállay Miklós szerepéről a magyar emigrációban, Károlyi Gyula szerepéről és megítéléséről, valamint Esterházy Pál herceg mecénatúrájáról. Az arisztokrata kapcsolatoknak egy sajátos területére is rávilágítunk, mivel egyik kutatónk az arisztokrata „fekete bárányok” alvilági szárait boncolgatja. A néprajzi kitekintést, az arisztokráciának más társadalmi csoportokkal való kapcsolatainak hatásait bemutatva egy sajátos süteményrecept-feldolgozása nyújtja.

A könyv elektronikus változata a Történelmi Intézet honlapján a Speculum Historiae Debreceniense sorozat kötetei között, az alábbi oldalon érhető el: <https://tortenelem.unideb.hu/hu/node/280>

Schrek Katalin tudományos tevékenységét a DE BTK TI *A magyar arisztokrácia társadalmi-közéleti szerepvállalása* című OTKA/NKFI kutatócsoportban és a PTE BTK TTI Modernkori Oroszország és Szovjetunió Történelmi Kutatócsoportban (MOSZT) folytatta. „*A keleti kérdés válságainak kezelése az angol–orosz kapcsolatok viszonyrendszerében: koncepciók, mechanizmusok és azok színterei, 1821–1841*” címmel írott monográfiája a MOSZT Könyvek sorozat 18. köteteként jelent meg, az OTKA kutatócsoport és a DE Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola támogatásával, jól példázva a két egyetem közötti szakmai-tudományos együttműködést. A kötetet Demeter Gábor, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet tudományos főmunkatársa mutatja be.

A munka középpontjában Nagy-Britanniának és Oroszországnak az Oszmán Birodalom belső válságaihoz kötődő konfliktuskezelése áll. Bemutatja a keleti kérdés kapcsán felmerülő nemzetközi problémák esetében alkalmazott elveket, módszereket és geopolitikai színterekre bontva elemzi a londoni és a szentpétervári kabinet külpolitikai magatartását. Ennek megfelelően a keleti kérdés konfliktusgócai három nagy területi egységet ölelnek fel: a Balkán, a Fekete-tenger és a Közel-Kelet térségét. A monográfia a nemzetközi kapcsolatok és a keleti kérdés történetének vizsgálatához nyújt új szempontú megközelítést. A könyv elektronikus változata az alábbi oldalon érhető el: https://moszt.tti.btk.pte.hu/tartalom/moszt_konyvek

Földváry László első világháborús hadinaplóját a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett Földváry László Zoltán őrizte meg, aki nagyapja kézzel írott szövegét maga gépeltette le. A kiadást elősegítette, hogy a kötetet bemutató Barta Róbert és Takács Bálint gondozták a kéziratot, s a naplóíró

tevékenységéről is Barta Róbert készített történeti áttekintést. A tíz füzetből álló, eddig még nem publikált napló 184 oldalon tárja elénk a zászlós leírását, amelyet helyenként saját rajzai is színesítenek, 1914 nyarától egészen 1918 júliusáig. Mivel a napló készítője kántortanító volt, a saját szintjén meglehetősen pontos ismeretekkel rendelkezett, képes volt kritikusan ítéletet mondani döntésekről, egyértelmű és a valóságos folyamatokat leíró megjegyzéseket tenni, jó humorral és a szükséges alkalmazkodással viszonyulni a körülötte zajló háborús eseményekhez. Naplója fontos kordokumentum és az utókor tisztelgése is az egykori önkéntes emléke előtt. A kötetet Barta Róbert habilitált egyetemi docens, a DE BTK Történelmi Intézet igazgatója mutatja be. A könyv elektronikus változata a Történelmi Intézet honlapján a Speculum Historiae Debreceniense sorozat kötetei között, az alábbi oldalon érhető el: <https://tortenelem.unideb.hu/hu/node/280>